

tehetném, akkor az egész próbajáték- mechanizmust átalakítanám. Hiszen sok olyan 30-40 éves muzsikuskad, aki már tagja egy zenekarnak, de nem elégedett a fizetésével, fél azonban elmenni egy próbajátékra. Aggódik, hogyha nem nyeri el, akkor az addigi biztos állása is kétségessé válik. A MÁV Zenekar vezetőjeként szembesültem azzal, hogy egy-egy zenész nem jön magától, de ha hívom, akkor már örömmel tesz próbát. Arról nem is beszélve, hogy nem versenyműveket kellene kérni... Nem biztos, hogy a mostani metódussal a legjobb embereket tudja bevonni egy együttes.

■ *Mennyi időt tölt Debrecenben? Hány hangversenyt dirigál egy szezonban?*

– Nem időtartamban, hanem koncertmennyiségben gondolkodunk, megállapodtunk Danival egy hangverseny-minimumban, de már ebben a szezonban is túlléptük ezt. Úgy vélem, nem a szerződösszövegeket kell böngészni, hanem elvégezni az adott feladatot. Dani és az együttes bizalma fontosabb, mint az, hogy mi van leírva...

■ *A művészeti vezető említette, hogy Ön híresen igazságtalan döntés után távozott Debrecenből. Maradtak még emiatt rossz érzései?*

– Azokon már túl vagyok, hiszen a távozásom óta eltelt 13 év... Akkor ideje volt elválnunk, most pedig ideje egy új kezdetnek.

■ *Az elmúlt évtizedben szabadúszóként dirigált az Operaházban, s szinte az összes magyarországi együttesel dolgozhatott. Ezen a zenekari palettán milyenek találja a debreceni társulatot?*

– Nagyon jó élet a szabadúszás, élvezetes, hogyha az ember minden kötöttséget letevesz. Építkezni azonban tényleg csak állandó munkával lehet... Úgy vélem, a zenekarok között, működés szempontjából nagy különbség nincsen. Jobb lett mindenütt a színvonal, sokkal több a koncert. S ugyanaz a munka folyik a próbatermekben. Amit én a Kodály Filharmonikusok nagyon komoly értékének tartok, az a lélek. Ennek az együttesnek a tagjai minden próbára úgy ülnek be, hogy jobban akarnak játszani. A léleknek akarnak élményt adni a koncerten, és ez nem mindenütt van így... Az utóbbi évekre már kikristályosodott az a véleményem is, hogy sokkal többre becsülöm azt a koncertet, amelyen akadt két olyan perc, ami megfogott, mint egy tökéletesen, de érdektelenül eljátszott hangversenyt. Ha az ember kiáll a pódiumra, pálcával a kezében, akkor ezt azért tegye, mert adni akar.

■ *Hová szeretne eljutni az együttesépítésben?*

– Olyan ez, mint a hegymászás, mindig van egy következő teljesíthető csúcs.

R. Zs.

„Partnerként be kell vonni a publikumot”

Szabó Sipos Máté megváltozott műsorstruktúráról, növekvő publikumról

Kivételes előadásra vállalkozott a Kodály Kórus, Orbán György rendkívül nagy kihívást jelentő négy Kóruskönyvét egy debreceni és egy budapesti hangversenyt követően albumon is megörökítette. A Kodály Kórus Debrecen az utóbbi években rendhagyó koncertekre várja az egyre növekvő számú közönségét, tematikus programjaik társművészeteket is megidéznek. A együttes irányítójával, a Csokonai Színház egyik vezetőjével, Szabó Sipos Mátéval az eddigi közös munkáról, második vezetői ciklusáról, valamint az Egri Szimfonikus Zenekarról is beszélgettünk.

■ *A Kodály Kórust 2016 óta irányítja vezető karnagyként, s kétéves kinevezését újabb megbízatás követte. Amikor három esztendeje a társulatot érintő terveiről beszélgettünk, elmondta, szeretné, ha nemcsak jók lennének, hanem ezt meg is tudnák mutatni, emellett a kor elvárásainak megfelelő, friss lendületű kórust kíván építeni, ahol az éneklés öröme, felszabadultsága a legfontosabb. Mire jutott?*

– Amit egyértelmű sikernek tekintek, s amiből úgy érzem, a társulat is sokat profitál, az az, hogy változtattunk a műsorstruktúrára, ami leginkább az a cappella

sorozatokban jelentkeznek. A Kodály Kórus sokrétű feladatot lát el. Amellett, hogy a Kodály Filharmonikusokkal közösen és számos más rangos zenekar vendégeként oratóriumkórusként ad koncerteket itthon és külföldön, a cappella kórusként is jelentős rangot vívott ki a hazai koncertéletben. Ennek megfelelően a Kodály Filharmonia zenekari bérletein belül minden évadban önálló a cappella sorozattal is jelentkeznek az együttes, melyeknek az utóbbi években kialakultak jól bevált helyszínei és egy erős, folyamatosan bővülő közönségbázisa. Ez azért is nagyon örömdetes, mert amikor az együttes ve-

zető karnagya lettem, azzal fogadtak, hogy az a cappella koncertek iránt nem túl nagy az érdeklődés. Szerettem volna ezen fordítani, hiszen manapság külföldön reneszánszát éli a kórusműfaj, sőt még a könnyűzenében is az a cappella jött divatba. Persze nagyon megváltoztak az elvárások, ma már nem elég 2-3 perces művek egymásutánjával elvarázsolni, vagy ne adj isten eluntatni a közönséget. Ma már egy kóruskoncerttől is komplex művészeti élményt vár a közönség, illetve ilyenekkel lehet nagyszámú - és nem csak hozzáértő - hallgatóságához hatékonyan szólni. Elkezdtem ezért olyan műsorokat összeállítani, amelyek ezen komplexitás szellemében tematikus felépítésűek, izgalmas zenékkal járnak körül az adott ideát, és legtöbbször valamely más, de szervesen idomuló társművészet is erősíti a téma kifejtését, sokszor teljesen új perspektívába helyezve a jól ismert műveket is. Másrészt az ismert és ritkán hallható, vagy nehezen befogadható művek keverésével, egy szála fűzésével belophatóak olyan művek is a programba, amelyek amúgy magukban alig „eladhatóak”. Így jöttek létre az utóbbi évek nagyon izgalmas előadásai, amelyekben énekesek és hangszeres művészek mellett, videó- és fényművészek, néptáncosok, színészek, bártenderek, kortárs és versenytáncosok, bábművészek is közreműködtek. Ez utóbbiakkal, azaz a Vojtina Bábszínház lelkes, fiatal csapatával egy egészen különleges előadást hoztunk létre, amelyben Balassi Bálint Szép magyar komédiáját ötvöztük Monteverdi madrigáljával, melyet Guarini: Il pastor fidójának szövegeire írt. A marionettekkel, bábszínészekkel, kórusal, korabeli hangszerekkel gazdag előadást Magyar komédia olasz módra címmel több alkalommal is nagy sikerrel játszottuk. De említhetem a legutóbbi Tangó koncertünket is, vagy az Ennivaló muzsikát, amelyben csak gasztronómiai tárgyú darabokat fűztünk mézesmadzagra egy neves bártender közreműködésével, aki Selmeczi György bravúrosan megzenésített Krampampuli receptje alatt az említett italt ott helyben el is készítette, s természetesen a közönség is megkóstolhatta. De most készülünk Vadas Tamara koreográfussal egy kortárs tánccal, moz-

gásszínházzal ötvözött estre, az ember arcairól, melyben F. Poulenc két kóruskantátója lesz a központ.

Ezek a koncertek valódi színpadi előadások, melyben minden egy történeté áll össze. Gyakran a taps is csak a végén „engedélyezett”, hogy a közönség, amely mindig pontosan érti, hogy mi a történet, ne zökkenjen ki az elmélyülés folyamatából. Mindezek szerencsére Debrecenben is siker hoztak. Ez alatt a három év alatt eljutottunk oda, hogy a koncertjeink teltházasak. A kórus szakmai fejlődése szempontjából pedig nagyon hasznos, hogy rengetegféle éneklési stílussal ismerkedtek meg az elmúlt években, nem beszélve arról a nem elhanyagolható tényről, hogy ők is láthatóan élvezik ezeket a koncerteket.

■ *Hányan férnek el ezen a helyszínen?*

– Egyik állandó helyszínünk lett a Pásti utcai Ortodox Zsinagóga, ami jelenleg koncertteremként is működik. Itt körülbelül kétszázötvenen férnek el, ami nem kevés, de sokszor még ennél is nagyobb az érdeklődés, úgyhogy néha mi is nehezen férünk már be.

■ *Miként boldogulnak az ifjúsági koncertekkel?*

– Nemhogy boldogulunk, hanem boldogan osztjuk meg a zene örömét a fiatalokkal. Itt is megpróbálunk olyan programokat összeállítani, ami valóban érdekli és leköti az adott korosztályt. Természetesen itt is mindig van egy központi téma, amit körüljárunk, de mindezt közvetlen hangnemben, sok spontán interakcióval tesszük. Igyekszem az ő nyelvükön, oldott stílusban, számukra is érdekes dolgokról beszélgetni velük, de ha épp arra van szükség táncolok, szavalok, éneklek vagy doblok is közben. Nagyon szeretem ezt, mert bizony néha egy kicsit „zenebohócna” is kell lenni, hogy komoly dolgokról is lehessen beszélni. Fontos, hogy partnernek tekintsd a közönséget, akár felnőtt, akár gyerek. Meghálálják. Sok őszinte lelkesedést és pozitív visszajelzést kapunk tanároktól, diákoktól és rendszeresen hívnak vissza bennünket. Mindez nagyon fontos, mert gyakran ez az egyetlen mód és lehetőség, hogy ők élőben találkozzanak a komolyabb zenével. És sokszor olyan szelepeket is kinyit bennük, amit más nem.

■ *A tervezett közönségépítés ezek szerint minden szinten sikerült.*

– Igen, büszkéek is vagyunk, hogy a Kodály Filharmonianának a maga műfajában két egyenrangúan kiváló együttese van, amit nagyon szeret a közönsége.

■ *Mennyire tudta magát a kórust reflektorfénybe állítani?*

– Debrecenben mindig is, sőt egyre inkább közkedvelt a Kodály Kórus, de nagyon sokfelé hívják az együttes, rendszeresen dolgozunk együtt a budapesti MÁV Zenekarral, a Dohnányi és a Danubia Zenekarral, Németh Pál és a Savaria barokk zenekar évek óta tartó Händel-oratórium sorozatát is velünk adja, mint ahogy

Ennio Morricone is ragaszkodik hozzánk európai turnéin. Idén is, mint már több ízben, részt vállalunk a Műpa nemzetközi operaprodukciónak, ami izgalmas és megtisztelő kalandozás ebben a műfajban is. Szerencsére temérdek a munkánk, ami bizonyítja, hogy reflektorfényben vagyunk. Persze örülnék, ha külföldön is többször megmutathatnánk magunkat rangos eseményeken. E téren nem könnyű előrelépni, hiszen sok a jó együttes és a zenekarok is inkább helyi kórusokkal dolgoznak, de azon munkálkodunk, hogy mint az egyik legkiválóbb magyar koncerténekar, minél több helyszínen erősíthessük kóruskultúránk jó hírét a világban. Ezt segítené, ha a nagyobb országimázs erősítő, kulturális rendezvényekre is meghívást kapnánk. Az önálló kórusműfaj akkor izgalmas, ha tud extrát produkálni. Szerintem jó úton járunk. Reflektorfényből persze sosem elég, örülnék, ha rendszeresebben szerepelnénk a médiában, hogy még nagyobb hírverést kapjanak ezek a produkciók, amelyek tényleg különlegesek.

■ *Mennyiben változott vezetése alatt a társulat összetétele?*

– Nem nagyon változott és nem is tud. A szakmai nyugdíj megszüntetésével minden profi együttes küzd ezzel a gonddal. Miközben azt várják a fizetett együttesektől, hogy a legjobb erővel, legfrissebb hangokkal, a legmagasabb minőséget produkálják, a státus quo ezt nagyon megnehezíti. Vissza kellene állítani a hivatásos kórusénekesek kedvezményes nyugdíjba vonulásának valamilyen méltányos formáját, erősítve ezzel egyrészt az életpálya presztízsét, másrészt lehetővé tenni az egészséges fiatalodást. Egyfajta rugalmasabb státus is megkönnyítené a feladat-orientáltabb munkaszervezést. Ma a világ legjobb kórusai leginkább ilyen rugalmas foglalkoztatású együttesek. A másik nehézség nálunk, hogy a Kodály Kórus jelenlegi létszáma sokszor nem elegendő a feladatokhoz, amivel megkeresnek minket. Alkalmos kisegítőket Debrecenből nem könnyű találni, hiszen az alkalmas emberek már vagy nálunk, vagy a Csokonai operakórusában énekelnek, de elegendő tenort például évek óta nem találunk. Azzal is számolnunk kell, hogy a legjobb énekesek a jelentősen magasabb fizetések miatt előbb-utóbb Pestre mennek. Nem könnyű így megtartani a jó művészeket. Az utóbbi év emelkedő juttatásai ellenére sem versenyképesek még a béreink, a színházban pedig még rosszabb a helyzet.

■ *A muzsikuskoránál is gondot jelentett a zenetanárok emelkedő bére.*

– A Kodály Kórusnál az elmúlt év ágazati többlettámogatásával értük el nagyjából az ének-zene, vagy zeneiskolai tanárok fizetését...

■ *Akkor gondolom, jól jönne még néhány státusz...*

– Igen, és különösen örülnék, ha lehetne külön ének-mesteri státuszunk is. Úgy látom, nem könnyű erre új

kereteket szerezni. Az adminisztrációban, kiszolgáló személyzetben történt kis bővülés sem igazán elegendő a rengeteg speciális tudást igénylő feladathoz.

■ *Somogyi-Tóth Dániel, a Csokonai Színház zeneigazgatója már nyilatkozott a témában, s most önt is kérdezem, mi lesz a teátrum rekonstrukciója alatt?*

– Úgy volt, hogy idén már csak fél évadunk lesz, de a mostani ütemezés alapján ezt a szezonot végigjátszhatjuk, s csak utána kerül sor a renoválásra. Még továbbra is kérdés, hogy azt követően hol tudnak színre kerülni a nagyobb létszámú, zenés darabok. Limitáltak a lehetőségek. Bízunk benne, hogy a Latinovits Színház befejezése is felgyorsul és akkor legalább a prózai résznek könnyebb lesz a helyzete. Az operára maradnak a sportcsarnokok, vagy a Lovarda, mint alternatív helyszín. Bízunk az új városi hangversenyterem megvalósulásában is. Ha nehézt átmeneti évekkel is, de végül két színháza és egy igazán jó koncertterme lesz a városnak, ami számos új perspektívát nyit majd a kultúrának. Addig meg dolgozunk, ahol csak tudunk. Erősítjük a regionális kapcsolatainkat is, több projektben együttműködve a Nagyváradi Filharmónia kórusával, valamint Ungvárral, s a nyíregyházi Cantemus ugyancsak rendszeres partnerünk lett.

■ *Azt láttam, idén a két operabemutató mellett operettel is várják a publikumot.*

– Most, november elején mutattuk be a Csárdáskirálynőt, emellett a Szóktetés a szerájból című Mozart-operát és Puccini Toscáját láthatja a közönség. Mint ahogy ez korábban is jellemezte a debreceni teátrumot, szeretnénk kicsit bővíteni az egy évadban játszott zenés repertoárt. Ez majd igazán a két színház újranyitásakor változhat jelentősen.

■ *Ettől a szezontól Kollár Imre lett a zenekar vezető karmestere. Ez mennyiben hat a kórusra?*

– Imrével régóta ismerjük egymást, hisz együtt végeztünk a karmesterképzőn. Együtteseink is jól ismerik őt, hisz korábban és azóta is sokszor dolgoznak vele. Kiváló zenész, biztos vagyok benne, hogy remekül fogunk együtt dolgozni továbbra is.

■ *Talán a kórus munkáját az is jelzi, hogy rendkívüli nehézségű lemezt készítettek tavasszal...*

– Tavaly előtt, Orbán György hetvenedik születésnapja kapcsán előadtuk Requiemjét, továbbá a négy Kóruskönyvet, melyek teljes terjedelemben hangzottak el Debrecenben és a BMC-ben is. A nagy sikert arató est igazi zenetörténeti pillanat volt, hiszen ez a huszonöt kórusmű egyszerre, egy este alatt most hangzott el először. Ezért lemeze is rögzítettük mindezt a Kodály Filharmónia segítségével, s az album most tavasszal jelent meg Hegyek, fák, füvek címmel az Auris kiadó gondozásában. Az albumon helyet kapott a Kóruskönyvek S.A. emlékére I. és II. része, a Második kóruskönyv I. és a

Medáliák könyve. Régóta dédelgetett vágyam vált valóra azzal, hogy ezeket a nagyon komoly felkészültséget igénylő, gyönyörű darabokat felvehettük.

■ Mi a helyzet az Egri Szimfonikus Zenekarnál, amelyet már 23 esztendeje irányít? A regionális együtttest hogyan érintette a TAO-változás?

– Szeretnék még feljebb lépni és olyan háttérrel teremteni az együttesnek, ami a professzionális zenekarokkal azonos nívót az egyesületi keretek között is biztosítani tudja. Ennyi év után is rengeteg tervem van, de most épp a közelgő 7. Egri Kamaraopera Fesztiválunk sikeréért izgulok. A TAO helyébe lépő „Forrás a zenének” programból mi is pályáztunk számos feladatra. Az EMMI által megítélt összeg jelentősen nagyobb, mint amit korábban

el tudtunk érni, így számunkra ez most nagyon jó lehetőség terveink megvalósulásához. Az új támogatáshoz megjelölt célok, a feladat-központúság számunka előrelépés az eddigi bizonytalan forrásokhoz képest, bár nem tudjuk, hogy ennek az új rendszernek mi lesz a jövője, lehet-e rá építeni a következő években is?

Ez a támogatás jelenleg most több, mint amennyi az éves önkormányzati támogatásunk. Ez lehetőséget teremt koncertjeink tervezhető, biztonságosabb megvalósulásához, amihez még több jó muzsikust tudunk megnyerni. Remélem az újonnan felálló városvezetés segítségével is sikerül egy magasabb pályára állítani az együttest, ami a régió meghatározó és széles körben közkedvelt zenekarává nőtte ki magát az elmúlt években.

R. Zs.

Izgalmas nyár, izgalmas évad...

... különleges programok, lelkes és aktív zenészek – és folytathatnánk még a sort. Az Óbudai Danubia Zenekar ügyvezetője, Ács Péter örömmel idézte fel az együttest érintő nyári eseményeket, majd arról mesélt, hogy mi vár a zenekarra a 2019/2020-as szezonban.

■ Hogyan telt a nyár a zenekarnál?

– Nyáron tudtunk pihenni – nem mondom, hogy ez már tradíciónak minősül, de próbálok arra törekedni, hogy az augusztus szabad legyen a zenekarnak. Egy-egy produkciót azért bevállalunk, ilyen volt idén az augusztus 20-i állami ünnepség, ahol a tisztavatáson működünk közre. De ezen kívül ez a hónap tényleg szabad volt. Az előtte való kettő viszont rendkívül sűrűn telt.

■ Jártak külföldön is?

– Volt egy koncertünk Montenegróban, Kotorban. A program a Külgazdasági és Külügyminisztérium, valamint Magyarország Podgoricai Nagykövetsége támogatásával, a Montenegrói Magyar Kulturális Hetek 2019 programsorozat keretében valósult meg. A város gyönyörű középkori részén, a főtéren adhattunk egy magyar szerzők műveiből álló koncertet. Idilli turné volt, ha lehet ilyet mondani, és azt gondolom, hogy a zenészek is nagyon élvezték. Jó helyen volt a szállás, jó volt, hogy külön géppel mentünk, mert nem kellett senkihez sem alkalmazkodnunk – és a koncert is nagyon jól sikerült. Dolgozunk rajta, hogy minden évben legyen egy-két ilyen utazásunk!

A másik nagy szerelmünk, szintén július végén a Művészetek Völgye Fesztivál volt. Harmadik éve veszünk részt a fesztivál programjában. Egy teljes napot töltünk ott, ami három koncertet jelent. Délben egy családi koncertet adtunk, délután Eckhardt Gáborral volt egy interaktív műsorunk, az ő szövegeivel, kivetítéssel, amit akár zeneszerző-portrénak is hívhatunk. Ezt követte az

esti nagyszínpados fellépésünk, ami most egy kicsit komplikáltabban alakult, mint ahogy menni szokott. A Művészetek Völgye Fesztivált is érintette az előadó-művészeti TAO támogatások kiesése, ezért az a döntés született, hogy a nagyszínpadot nem építik meg. Szerencsés-

